

for disse Mænd stod dengang ikke paa et forberedende Standpunkt i sin nordiske Udvikling, men havde allerede dengang dukket sig saa dybt som mulig i Nordens Land; thi den store Fortjeneste, som Grundtvig senere har havt af Nordens Land, havde han allerede dengang fuldstændig grundlagt ved sine fortjente Arbejder over Nordens Aldtidskrifter. Men jeg siger, at det, som bragte i 1848 os et nyt frit Liv og Udgangspunktet til en folkelig Gjenfødselse paa saa mange Punkter i vor frie Grundlov, var det klare Blik paa Aldtidens Folk og det øvrige Europas Udvikling. Hvis det ikke saa levende havde staaet for de Mænd, som da gik foran og vovede Rappen, hvad Rom's og Grækenlands Frihed vilde sige, og hvorledes en Bevægelse i den samme Land vorte sig i flere af Europas Lande, saa vilde de aldrig være gaaede i det Spor, hvort de gik, men idet de havde læst Frihedstalerne fra Rom's og Grækenlands Tid i deres Ungdom og nu læste om en lignende Bevægelse i det øvrige Europa, ilbnedes ganske utvivlsomt deres Tanke, saa at de ønskede at indføre noget Lignende hos deres eget Folk og paatog sig derfor den hele Fornylsens Kamp. Dette er ikke alene en løs Paastand; men det lader sig positivt bevise. Da Grundloven af 1849 vedtoges, vedtoges i Rendsborg endeel Maareder før, den 15de September 1848, en Grundlov for Phantastatens Schleswig = Holstein.

Formanden: Jeg troer, at den ærede Taler gaaer temmelig langt bort fra den foreliggende Sag, uagtet jeg ikke vil henvægte Muligheden af, at der fra de Sager, som han fremdrøg, vil kunne hentes Argumenter til Belysning deraf. Det gjælder om at begrænde sig noget ved enhver Forhandling, og skjøndt der efter den foreliggende Sags Gjenstand maa tilstedes en større Frihed end almindelig, saa troer jeg dog, at det ærede Medlem har benyttet denne Frihed henimod den yderste Grændse, og jeg vil derfor bede det ærede Medlem at begrænde sig noget mere.

S. C. D. Müller: Jeg skal efterkomme den høitærede Formands Bud saa meget hellere, som jeg er lige ved det Punkt,

hvor jeg vil være færdig med dette; jeg behøver kun faa Sætninger for at komme til det, hvortil jeg sigter. Allsaa, fort før Danmarks Grundlov vedtoges i 1848 den slesvig-holsteenske Grundlov, og lægger man denne ved Siden af Danmarks Grundlov af 1849, vil man see, at over 50 Paragrapher ere ordret eens, eens fra Sætningernes Begyndelse til deres Slutning, eller dog eens i hele deres Tankegang og Indhold. Dette viser, at Danmarks Grundlov, ligesom den anden Grundlov, kun er en Deel af den almindelige europæiske Udvikling, som jo fornemmelig er grundet paa de franske Charter. Det er denne almindelige gjennemgaaende Dannelselse, som man maa have et aabent Blik for, fordi den muliggjør, at det ene af Europas Folk let kan tilegne sig Udyttet af det andets Udvikling og Arbejde, og derfor maa man ikke lukke de Kundskabers Binduer, hvorigjennem ethvert Folk faaer saa uendeligt meget Lys.

Naar jeg nu staaer overfor denne Lov, da paafføner jeg uhyre, at den høitærede Minister gjør et jævnt Overgangsskridt og ikke iler med at gaae over til noget aldeles Ubeskjendt. I 1843 gik vi med rivende Hart over til den preussiske Skoleplan. Nu synes man at ville gjøre det Samme; thi denne Uvedeling er, hvad de ærede Herrer maaffee ikke vide, ogsaa preussisk, idet den oprindelig vistnok er fremstillet af den forhadte Minister Mühlner, men, som sagt, jeg finder nu der er noget Godt i dette Lovforslag, trods dets preussiske Stænk. Men de Herrer gjøre sig intet Begreb om det utaalnelige Nag, som man lagde paa Børnene, da man indførte den nye Skoleplan. Man skød Nar bort; men man vedblev at forlange om trent det samme Maal af Kundskaber. Jeg kan henholde mig til en af de Skoler, hvor med man begyndte, nemlig Odense. Der begyndte man i 1843 i 3die Klasse med 20 Disciple; deraf vare 6—8 tilbage i 4de Klasse, 3 i 5te Klasse, og kun Een kom op i 6te Klasse, fordi Rectoren sagde, at han var for lang til at blive siddende. I den Grad saldt de bort under Skoleplanen, og i den Grad stillede den bratte Overgang sig trykkende for Disciplene, og dette er No-